

SÄRDAL, Heden

Fig 1 Efter röjning och bränning, sandfläckar och blommande kärringtand.

MÅL:

Öka mångformigheten genom att skapa värdefulla strukturer som öppna sandfläckar, "bihålor" och mindre sandhak. Stärka och öka utbredningen av den hedartade vegetationen genom ryckning, röjning och naturvårdsbränning. Markerna ska fortsätta att fungera som betesmarker.

BAKGRUND, PROBLEM:

Betesmarkerna och omgivande sandmarker i de norra delarna av SärDAL (Heden) består av såväl ljunghedspartier som mer ensartade gräsmarker på sandigt underlag. Här finns fynd av ett 15-tal rödlistade arter. Förutom kärlväxterna murgrönsmöja och fläckmaskros finns här även ljunögökontröst och granspira som båda är brandgynnade. Flera kolonier av strandtapetsarbi och praktbyxbi finns i området och i den hedartade vegetationen finns flera ovanliga ängssvampar som purpurbrun jordtunga, och stinklerskivling. Vissa av dessa gräsmarker har varit extensiva åkermarker fram till mitten av 1900-talet.

ÅTGÄRDER, sammanfattning

Grävning av småskaliga sandblottor/bihålor inom området (a och b). Här kan även brandgator skapas med grovslåtter för naturvårdsbränningar.

Ett system av brandgator klipps fram med grovslåtter därefter sker fläckvis naturvårdsbränning (c).

Ryckning, röjning av björk och tall, i samband med detta skapas även några brandgator.

Naturvårdsbränning (d). Området kan stängslas och på så vis ingå i fällan i öster.

Bäcken kan grävas om så att meanderbågar skapas med goda förutsättningar för murgrönsnöjan som finns i området.

<i>Maskindagar</i>	<i>8 dgv á 5 600 kr</i>	<i>44 800 kr</i>
<i>Stängselarbete,</i>	<i>ca 200 m á 60 kr/m</i>	<i>12 000 kr</i>
<i>Naturvårdsbränning</i>	<i>3 dgv á 11 050 kr</i>	<i>33 150 kr</i>
<i>Operativ arbetsledning</i>	<i>1,5 dgv á 4000 kr</i>	<i>6 000 kr</i>
Total		99 950 kr

Fig 2 Stigar som förstärks med extra gräs/ljungröjning fungerar som brandgator.

ÅTGÄRDER, delområden

Delområde a

Består av magra sandiga f d kultiverade marker med en idag naturaliserad flora. Dock är variationen av strukturer liten. Inom ytan kan mellan 5-10 mindre "bihålor" skapas. Ett system av brandbegränsningslinjer klipps enkelt fram med hjälp av en betesputs.

Fig 2 På sandblottorna vilar sig sandgräsfjärilen mellan besök på nektarproducenter som monke

Bandgrävare, liten-mellan, planerskopa
Brandgator, betesputs
Operativ arbetsledning
Naturvårdsbränning

2 dgv
1 dgv
0,5 dgv
1 dgv

Bihålan grävs i den befintliga
grässvålen
ev kan en låg vall anläggas
även framför hålan

Sandblotta, grävs
mellan 0,3-0,8 m djup

Den låga jordvallen består av de
massor som kommer från blottan
läggs som skydd i norr och öster

Fig 3 Principskiss över en "bihåla"

Delområde b

Består av f d kultiverade marker som idag har en naturaliserad flora med. För att stärka blomrikedomen kan området brännas vid något tillfälle tillsammans med övriga områden, se område a

Fig 4 Även ett sandhak på bara några decimeters höjd fungerar som boplats, här har en koloni av bivarg slagit till.

Delområde c

Består av en fin sandmark med en mosaik av ljung och örtrik gräshed. Genom området rinner en bäck med stora förekomster av murgrönsmöja.

Fig 5 I den norra bäcken trivs murgrönsmjöjan

Naturvårdsbränning	1 dgv

Delområde d

Ett mindre område inom betesmarken som behöver röjas på framför allt björk.

Bandgrävare, liten-mellan, skogsgrip	
inkl skotning och bränning.	2 dgv
Operativ arbetsledning	0,5 dgv

Delområde e

Ett mindre område väster om den befintliga betesfällan. Denna del kan stängslas och då skötas som betesmark alternativt skötas tillsammans med åtgärder inom området Särdal-Busör.

Bandgrävare, liten-mellan, planerskopa	2 dgv
Brandgator,	1 dgv
Operativ arbetsledning	0,5 dgv
Naturvårdsbränning	1 dgv
Kompl stängsling material+uppsättning	2 dgv